

HENNY THIJSSING-BOER

Als de grens vervaagt

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

1

De storm, zo kenmerkend voor deze novembermaand, tierde in hevige vechtlust. In het weidse veld waar her en der verspreid de talloze boerderijen lagen, lag ook de machtige hoeve van Melle Postema. De storm die niets en niemand ontzag, die ruw en boosaardig tekeerging, probeerde zijn vernielzucht eveneens uit op Melles hoeve. Omdat ze zeker was van haar macht, van haar oerdegelijkheid, leek ze onder het gebeuk en het getier van de wind slechts te glimlachen. Als een rots in de branding liet ze het geweld van de natuur over zich komen. Mild gestemd, leek het alsof ze dacht: ik heb aan meer en nog zwaardere stormen het hoofd weten te bieden. Ik ken mijn macht en geef die niet prijs!

Een hoeve als deze van Melle Postema wist niet enkel macht en kracht te verzamelen, ze wist ook zorgen, problemen en geheimen binnen haar sterke muren gevangen te houden. Want problemen stapelden zich op, zorgen waren aanwezig en ze kwamen voort uit een diep en lang gekoesterd geheim. Een groot, zwaarwegend geheim dat diep in Geertje Postema geworteld lag en dat ze zo graag voor zichzelf

had willen houden. Maar dit werd haar tegenwoordig haast onmogelijk gemaakt door haar dochter. Door Eefje met wie zij op dit moment in de huiskamer van de hoeve verbleef.

Zoals gewoonlijk was Melle Postema, Geertjes vader, vanmorgen al vroeg naar achteren gegaan. Op de voet gevolgd door Geertjes jongens, Fokko die vijftien was en Maarten van dertien jaar. Haar twee oudsten, ze waren van school, hadden beiden het boerenbloed in zich en daarvoor was grootvader Melle nog alle dagen dankbaar.

Geertjes derde zoon, Reinder, was elf en zou het volgende jaar van school komen. Reinder die vanmorgen op zijn fiets was gestapt en naar het dorp was gereden waar hij het dorpsschooltje trouw bezocht, toonde weinig belangstelling voor grootvaders hoeve. Van hem placht Geertje te zeggen: 'Reinder is de dromer onder mijn jongens. Een boekenwurm als hij kan nooit boer worden. Eerder dominee.'

Manske, haar nakomertje van twee en een half, was in het vooreind niet te houden en daar dan ook slechts zelden te vinden. Gestoken in een blauw overalletje, zijn kleine voetjes in gele kapklompjes, drentelde hij bedrijvig en drukdoend de hele dag op de deel of in een

van de schuren waar hij de arbeiders vaak voor de voeten liep. Maar Manske kon bij hen een potje breken. Manske was ieders lievelingetje!

Geertje was na lange tijd van afwezigheid nu weer boerin in het vooreind. Zonder meidenhulp, maar met de altijd zorgende hulp van haar dochter Eefje, kon ze het vooreind best aan. Geertje met haar vijftal: nooit eerder was Melle Postema's hoeve zo druk bevolkt geweest. Geertjes jeugd was, als enige dochter, eenzaam geweest vergeleken bij de vele stemmen van nu. Haar jeugd – ze wilde daar liever maar niet op terugblikken – was miserabel geweest. Deze zelfde hoeve was toen vol verdriet, vol zorgen, verwijten en misverstanden. Er waren ontzaglijk veel fouten gemaakt die later, toen Eefje op de hoeve verscheen, goed werden gemaakt.

Eefje keek haar zowel verbaasd als onbegrijpend aan. 'Wat mankeert er volgens u aan Abel, dat u niets van hem wilt weten, niets over hem wilt horen?'

Geertje zweeg, terwijl ze haar schouders ophaalde. Wat kon ze ook zeggen, wat mocht ze loslaten en wat niet? Er was zoveel in haar dat domweg niet verwoord mocht worden... Ze had niets tegen Abel. Op hem viel niets aan

te merken. Hij was gewoon een jonge kerel uit één stuk. Toch moest zij een onschuldig iemand als Abel veroordelen, omdat haar eigen geheim haar zo heel heilig was...

‘Moeder Geertje...!’ Eefjes jonge ogen keken haar dwingend aan. Toen Geertje andermaal zweeg, ietwat wanhopig voor zich uit blikte, vroeg Eefje: ‘Is het omdat Abel een jaar jonger is dan ik? Wat zegt nou één zo’n onbenullig jaartje!’ Eefje verhief haar stem, toen ze Geertje grimmig aanzag. ‘Of komt uw bezwaar voort uit het feit dat Abel geen boerenzoon is, maar de zoon van de dorpskruidenier? Ruim twee jaar woon en leef ik nu op het hogeland van Groningen. In die tijd heb ik geleerd hoeveel waarheid er schuilt in het gezegde: geld trouwt geld en vooral als daar een machtige hoeve mee gemoeid gaat! Maar al is dat hier op het hogeland schijnbaar een wet van Meden en Perzen, in verband met Abel en mij kunt u daar onmogelijk in meegaan, moeder Geertje! Als rijke boerendochter trouwde u destijds met Mans Maring en...’

Geertje onderbrak haar. ‘Stil, wichtje... laat Mans hier buiten! Jij hebt Mans niet gekend, maar ik kan je verzekeren dat niemand beter dan Mans Maring jou zou kunnen vertellen

hoe weinig waarde ik hecht aan geld of goed.'

'Maar u wilt niet dat ik met Abel omga, u wilt niet begrijpen, domweg niet geloven dat hij en ik van elkaar zijn gaan houden!'

'In zo'n korte tijd lijkt mij dat ook haast ongeloflijk. Hoelang gaan jullie nu met elkaar om? Twee maanden, wat is dat nou nog! Het is net lang genoeg om er een streep door te halen en dát moet jij doen, Eefje!'

'Daar peins ik niet over en Abel nog minder! In de nabije toekomst willen we juist samen verder gaan. In liefde, moeder Geertje!' Geschrokken hief Geertje haar hoofd op. In haar ogen lagen angst en dodelijke bezorgdheid. 'Is het dan al zover met jullie? Wat schrik ik daarvan, deerntje... Ik hoopte stilletjes dat het wel weer voorbij zou gaan, dat het een bevlieging van je was... Verliefdheid wil soms even snel overgaan als het op komt zetten...' Ze zweeg, keek langs Eefje heen en prevelde voor zich uit: 'Nu weet ik opeens dat het geen bevlieging is, maar dat het bloedernstig wordt...'

Ongewild schoot Eefje in de lach. 'Wat kijkt u nu wanhopig! U moet toch kunnen begrijpen dat u mij niet een leven lang bij u kan houden... Twee jaar geleden hebben wij, moeder en dochter, elkaar pas mogen leren kennen.

We hielden opslag van elkaar, we verstonden mekaar ook zonder woorden. Dat komt waarschijnlijk door het feit dat we beiden al die verloren jaren in wilden halen? Ik ben blij, heel dankbaar dat ik u gevonden heb, maar daar staat direct tegenover dat u moet leren inzien dat ik niet uw kleine meidje blijf! Ik ben nu een volwassen vrouw, moeder Geertje!

‘Je bent pas negentien...’ Geertje kon of wilde in Eefje nog geen volwassen vrouw zien.

‘Als je negentien bent, kun je waarachtig liefhebben! Ik wil met Abel verder, het zou mij erg spijten, veel verdriet doen als ik u om Abel zou moeten verliezen.’ Ze keek Geertje oprecht aan. ‘Maar zelfs al zou dat het geval zijn... als u mij dwingt te kiezen... zal ik niet voor u, maar voor Abel moeten kiezen...’ Toen ze zag hoe Geertjes ogen zich met tranen vulden, zei ze zacht: ‘Ik zeg dergelijke dingen veel liever niet, maar u dwingt mij ertoe... Zoals u zich ten opzichte van Abel opstelt, zo ken ik u niet... U was altijd eerlijk, noemde de dingen bij hun naam, maar als Abel ter sprake komt, klapt u dicht! Dan zegt u enkel: ik wil niet dat jij met die jongen omgaat. Het waarom verzwijgt u, dat is toch onredelijk?’

‘Ik weet het allemaal wel, mijn meidje...’

Geertje deed zichtbaar haar best om niet in tranen uit te barsten. ‘Ik kan jou op al de waaroms die je stelt, niet antwoorden... ik kan enkel steeds maar herhalen: maak het uit met Abel... het kan tussen jullie niks worden...’

‘Waarom dan niet? Zeg me dan wat u tegen Abel hebt...’

‘Dat kan ik niet... maar desalniettemin heb ik het beste met je voor... Met jou en met Abel...’ Geertje keek haar dochter meewarig aan. Eefje sloeg in wanhoop haar handen in elkaar. ‘Dat is toch niet met elkaar te rijmen! Dat is iemand met een kluitje in het riet sturen!’

Eefje zweeg een tijd lang, waarin ze nadenkend voor zich uit zag. Dan boog ze zich naar haar moeder toe en zei bedachtzaam: ‘Als u deze onredelijke houding blijft aannemen, bereikt u het averechtse, moeder Geertje! Ik ga nu naar het dorp, naar Abel!’

‘Met deze storm? Je zult van de weg waaien!’ Het was een pogen te redden waar niet meer te redden viel. Tenzij...

‘Dat zal heus wel wat meevallen.’ Eefje haalde onverschillig haar schouders op. Toen ze de huiskamer verliet, streek ze moeder Geertje even over het haar. ‘Waarom maakt u het zichzelf en mij toch zo moeilijk? Waarom staat er

plotseling iets tussen ons, dat ik niet begrijpen kan...’

‘Als je dat allemaal eens wist, deerntje...’ sprak Geertje, toen Eefje het vertrek had verlaten.

Eefje was vervuld van maar één ding: ze moest weg van de hoeve. De sfeer was er verpest, moeder Geertje en zij, ze begrepen elkaar niet meer. Telkens waren er botsingen, spanningen die eindigden in een gesprek als daarnet. Een gesprek dat niets uithaalde en daarom zinloos was. Telkens vluchtte ze met een hoofd vol muizenissen naar Abel en dan kon ze niet vrolijk zijn, dan was ze stug en teruggetrokken en begreep Abel van de weeromstuit haar niet. Dit was een toestand waaraan een eind moest komen want zo kon zij niet leven...

Eefjes gedachtengang werd onderbroken, toen ze op de deel kleine Manske tegen het lijf liep. Het ventje kroop op handen en voeten over de deel, het schoof een karretje voort waarvoor twee houten paardjes waren gespannen. ‘Hu, peerd, hu, dan toch...’ Toen hij Eefje zag, krabbelde hij lenig overeind en keek haar schuins aan. ‘Ga je weg?’

‘Ja, ik ga even naar het dorp.’

‘Manske mag niet mee?’

‘Manske kán niet mee.’ Eefje beurde hem op en nam hem in haar armen. ‘Het waait veel te hard! Met zo’n zware jongen achterop zal Eefje niet tegen de wind kunnen optornen!’

Hij keek beteuterd, heel even, maar dan vond hij een oplossing. ‘Als Manske jou duwt...?’

‘Je bent een lieve schat, maar het gaat echt niet.’ Ze streek lachend door zijn blonde krullen. ‘Speel maar fijn verder. Je paarden staan te trappelen van ongeduld, ze denken: waar blijft de boer toch!’

‘Dat ben ikke!’ Het manneke glunderde alweer olijk. Hij worstelde zich uit haar armen los en onmiddellijk daarna was hij weer boer, drukdoende met zijn paardewagen. Eefje keek vertederd op hem neer. Wat een schat was kleine Manske toch! Altijd bezig, altijd even gezellig en dat kleine mondje van hem trok zo gemakkelijk weg in een lieve lach. Toen ze op de grote schuur toeliep om haar fiets te pakken, bedacht ze hoe kort het eigenlijk nog maar geleden was dat ze kleine Manske voor het eerst zag. Een aandoenlijke baby die weggemoffeld lag in een houten kribbe die bij moeder Geertje op de beddeplank stond. Tegenwoordig deelde Manske een ruime kamer met Reinder. Er was